

VALTAKUNNALLISEN JÄTESUUNNITELMAN VAIKUTUSARVIOINTI

Helena Dahlbo ja Hanna Salmenperä

Suomen ympäristökeskus SYKE

28.11.2017

Sisälllys

1. Johdanto	3
1.1 Vaikutusten arvioinnin tavoitteet ja toteutus	3
1.2 Jättesuunnittelun ja arvioinnin tulevat muutokset	3
2. Suunnitelman sisältö	3
3. Ympäristön nykytila ja kytkenät jättesuunnitelmaan	4
4. Keskeiset vaikutukset	5
4.1 Valtakunnallisen jättesuunnitelman tavoitetilaan tähtäävät yleiset toimenpiteet	5
4.1.1 Ympäristö- ja terveysvaikutukset	5
4.1.2 Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset	5
4.1.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset	6
4.2 Rakentamisen jätteet	6
4.2.1 Ympäristö- ja terveysvaikutukset	6
4.2.2 Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset	7
4.2.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset	7
4.3 Biohajoavat jätteet	7
4.3.1 Ympäristö- ja terveysvaikutukset	7
4.3.2 Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset	8
4.3.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset	9
4.4 Yhdyskuntajätteet	9
4.4.1 Ympäristö- ja terveysvaikutukset	9
4.4.2 Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset	9
4.4.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset	10
4.5 Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu	10
4.5.1 Ympäristö- ja terveysvaikutukset	10
4.5.2 Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset	11
4.5.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset	11
4.6 Vaikutuksiin liittyvistä epävarmuuksista	11
5. Suunnitelman haitallisten vaikutusten ehkäiseminen	12
6. Seuranta	12
7. Liitteet	12

1. Johdanto

Tässä raportissa esitellään Valtakunnallisen jätesuunnitelmaluonnoksen keskeisimmät ympäristövaikutukset, taloudelliset vaikutukset sekä muut yhteiskunnalliset vaikutukset.

1.1 Vaikutusten arvioinnin tavoitteet ja toteutus

Arvioinnin päätavoitteena oli tuottaa tietoa valtakunnallisen jätesuunnitelman laadinnan tueksi. Valtakunnallisen jätesuunnitelman toimeenpanon vaikutuksista on arvioitu ympäristö- ja terveysvaikutuksia, taloudellisia ja hallinnollisia vaikutuksia sekä muita yhteiskunnallisia vaikutuksia. Vaikutusten arvioinnissa sovellettiin sekä oikeusministeriön Säädosehdotusten vaikutusten arviointi – julkaisun (OM2007:6) ohjeistusta että Ympäristöministeriön SOVA-lain mukaisen ympäristöarvioinnin oppaan ohjeistusta. Arvioitujen vaikutusten edellytyksenä on suunnitelman toimenpiteiden laaja toteutuminen. Suunnitelman laadintaprosessin keskeisenä tavoitteena oli palvella suunnitelman hyväksymistä, lisätä vuorovaikutusta ja sidosryhmien mahdollisuutta osallistua suunnitelman valmisteluun.

Arvioinnin alkuvaiheessa tunnistettiin toimenpiteiden luontoon, ihmisiin, yhteiskuntaan sekä talouteen liittyvät keskeiset vaikutukset. Myös vaikutuksiin liittyviä epävarmuustekijöitä tuotiin esille.

Arviointi kytkeytyi osaksi koko jätesuunnitelmaprosessia ja vaiheita, joissa tehtiin keskeisiä ratkaisuja, kuten esimerkiksi painopisteiden valinta, tavoitteiden ja toimenpiteiden valinta. Arviointia ja suunnittelua tukevia selvityksiä tehtiin ympäristöministeriön toimesta (Jättemäärien ennakointi, Kohdennetut keinot kierrätyksen kasvuun). Laajapohjainen ohjausryhmä osallistui jätesuunnitelman laadintaan ja päätöksentekoon. Keskustelua ja näkemyksiä suunnitelmatyöhön ja vaikutusten arviointiin tuottivat painopistekohtaiset työpajat, alueelliset työpajat, ohjausryhmätyöpaja, asiantuntijahaastattelut, kansalaisille avoin ota kantaa –keskustelufoorumi, jätesuunnitelman keskustelutilaisuus sekä lausuntokierros. Valtakunnallisen jätesuunnitelman laadintaprosessi työvaiheineen ja osallistuminen esitellään tarkemmin varsinaisessa jätesuunnitelmaluonnoksessa.

Valtakunnalliselta jätesuunnitelmalta ei nykyisessä säädosympäristössä edellytetä SOVA-lainsäädännön edellyttämää ympäristöarviointia. Tämä vaikutusten arviointi noudattaakin vain soveltuvilta osin SOVA-lainsäädännön mukaista menettelyä.

1.2 Jätesuunnittelun ja arvioinnin tulevat muutokset

Ympäristöarviointi on SOVA-lain mukaan tehtävä sellaisista suunnitelmista ja ohjelmista, jotka ovat viranomaisten valmistelemia, perustuvat lainsäädäntöön tai hallinnolliseen määräykseen, luovat puitteet hankkeiden lupa- tai hyväksymispäätöksille. Alueelliset jätesuunnitelmat ovat olleet muun muassa näitä SOVA-asetuksen tarkoittamia suunnitelmia ja ohjelmia. Jätelain mukaan ELY-keskusten on laadittava yksin tai yhdessä alueellinen jätesuunnitelma, jolla pannaan alueellisesti täytäntöön Valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa asetettuja tavoitteita ja toimia.

Maakunta- ja aluehallintouudistuksen yhteydessä alueelliset jätesuunnitelmat on ehdotettu lakkautettavaksi. Suunnitelman mukaan alueellisten jätesuunnitelmien laatimisvelvollisuus nyky muodossaan päättyy valtion alueellisen viraston aloittaessa toimintansa vuoden 2019 alusta.

Alueellisten jätesuunnitelmien suunnittelun lakkauttamisen myötä jätedirektiivin edellyttämät konkreettiset tiedot jätelaitosinfrastruktuurista tullaan sisällyttämään Valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan. Valtakunnallisesta jätesuunnitelmasta tulee tällöin tehdä direktiivin ja lain edellyttämä määrämuotoinen arviointi toisin kuin nykyisin.

2. Suunnitelman sisältö

Kierrätyksestä kiertotalouteen - valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2023 on EU:n jätedirektiivin edellyttämä strateginen suunnitelma jätehuollon ja jätteiden synnyn ehkäisyn valtakunnallisista

tavoitteista ja toimenpiteistä. Suunnitelma koostuu jätehuoltosuunnitelmasta sekä jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentämisen – suunnitelmasta.

Jättesuunnitelmaluonnoksessa esitetään jätehuollon tavoitetila vuonna 2030, jonka mukaan

- Jätehuolto on osa suomalaista kiertotaloutta.
- Materiaalitehokas tuotanto ja kulutus säästävät luonnonvaroja ja tuovat työpaikkoja.
- Jätteen määrä on vähentynyt nykyisestä ja kierrätys on noussut uudelle tasolle.
- Kierrätysmarkkinat toimivat hyvin.
- Kierrätysmateriaaleista saadaan talteen myös pieninä pitoisuuksina esiintyviä arvokkaita raaka-aineita.
- Vaaralliset aineet saadaan turvallisesti pois kierrosta ja tuotannossa käytetään yhä vähemmän vaarallisia aineita.
- Jätealalla on laadukasta tutkimusta ja kokeilutoimintaa ja kansalaisten sekä yritysten jäteosaaminen on korkealla tasolla.

Jättesuunnitelmaan on valittu neljä painopistealuetta: rakentamisen jätteet, biohajoavat jätteet, yhdyskuntajätteet sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromu. Painopistealueiksi on valittu sellaisia jätehuollon aihepiirejä, joissa on odotettavissa haasteita jätteen synnyn ehkäisyssä tai kierrätyksen edistämässä seuraavalla suunnitelmakaudella. Pakkausjätteitä on tarkasteltu osana yhdyskuntajätteitä.

Jättesuunnitelmassa esitetään myös jätteenkäsittelykapasiteettitarpeen ja kapasiteetin sijoittumisperusteet, tavoitteet ja toimenpiteet jätemäärien vähentämiseksi sekä jätehuollon kehittämiseksi sekä jättesuunnitteluprosessi sekä keskeiset vaikutukset. Lopuksi esitellään suunnitelman seuranta sekä valitut indikaattorit.

Asetetut tavoitteet ja toimenpiteet tähtäävät jätemäärien kasvun hillitsemiseen ja kierrätyksen kasvuun sekä materiaalkiertojen turvallisuuteen. Jättesuunnitelmaan on sisällytetty keskeisimmät ja tehokkaimmiksi arvioidut keinot jätteen synnyn ehkäisemiseksi. Suunnitelmassa on esitetty taloudellisia ja hallinnollisia ohjauskeinoja sekä erilaisia vapaaehtoisia keinoja kuten tutkimus- ja kehitystoiminnan edistämistä, valistusta ja viestintää ja elinkeinoelämälle suunnattuja sopimuksia ja toimintamalleja.

3. Ympäristön nykytila ja kytkennät jättesuunnitelmaan

Jätehuollon nykytila on kuvattu kattavasti Valtakunnallisen jättesuunnitelman nykytilaa käsittelevässä julkaisussa. Siellä kuvataan jätteiden syntyä eri toimialoilla sekä kytkentää muun muassa bruttokansantuotteen kehitykseen. Jättemäärät näyttävät seurailevan talouskehitystä sekä tuotannon että yksityisen kulutuksen kohdalla.

Ympäristön tila Suomessa 2013 teoksessa¹ olevien indikaattoriteemojen (Luonnonvarat, Ilmastonmuutos ja energia, Yhdyskuntarakenne, Ilman epäpuhtaudet, Makea vesi ja meri, Luonnon monimuotoisuus, Kemikaalit ja haitalliset aineet sekä Vihreä talous) avulla arvioidaan Suomen ympäristön tilaa ja sen kehityssuuntia.

Suomen ympäristön tila on kehittynyt parempaan suuntaan. Päästöt ilmaan ja vesiin ovat vähentyneet selvästi viime vuosikymmeninä. Kaikkein vakavimmat ongelmat, ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden väheneminen, ovat kuitenkin yhä ratkaisematta. Ilmastonmuutokseen liittyen tavoitteena on ollut, että maapallon keskilämpötila nousisi korkeintaan kaksi astetta vuoteen 2100 mennessä. Nykyisillä toimilla tämän tavoitteen saavuttaminen vaikuttaa mahdottomalta.

Jätehuollon kytkentä erityisesti ilmastonmuutokseen ja ilmastopolitiikan tavoitteisiin on selkeä. Jätehuollon ilmastovaikutuksia on kuitenkin viime vuosina hillinnyt tehokkaasti Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista, joilla rajoitetaan orgaanisen jätteen sijoittamista kaatopaikoille. Kaatopaikoille sijoittamisen merkittävä väheneminen sekä kaatopaikkakaasun hyödyntäminen ovat vähentäneet jätehuollon kasvihuonekaasupäästöjä.

---

¹ Putkuri, Eija, Lindholm, Matti ja Peltonen, Aino. 2013. Ympäristön tila Suomessa 2013. SYKE:n julkaisu 1. http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kartat_ja_tilastot/Ympariston_tila_Suomessa_2017/Ympariston_tila_Suomessa_2013

Viime vuosina ympäristön tilaan on vaikuttanut myös vuonna 2008 alkanut talouskriisien jatkumo. Vaikutukset ympäristöön ovat olleet sekä myönteisiä että kielteisiä; samalla kun taantuma on vähentänyt luonnonvarojen käyttöä ja muuta ympäristön kuormitusta kuten esimerkiksi jätemääriä, se on myös hidastanut monia ympäristöpolitiikan prosesseja, kuten kansainvälistä ilmastonsuojelua.

Valtakunnallinen jätesuunnitelma tavoittelee erityisesti jätemäärien vähenemistä sekä jätteiden turvallista kierrätystä ja käsittelyä kiertotalouden osoittamalla keinoilla. Mikäli suunnitelma toteutuu vain osin tai jää kokonaan toteutumatta, vaikutukset kohdistuvat todennäköisesti vahvimmin jätemääräkehitykseen. Edellisen valtakunnallisen jätesuunnitelman toteutumatta jääneet tavoitteet liittyivät vahvimmin jätteen synnyn ehkäisyyn. Osin käytetyt indikaattorit olivat riittämättömiä kehityksen kuvaamisessa. Erityisesti kytkentä asetetun tavoitteen, valittujen toimenpiteiden sekä lopuksi kehitystä kuvaavan indikaattorin välillä jäi ohueksi.

4. Keskeiset vaikutukset

Valtakunnallisen jätesuunnitelman vaikutuksia on tarkasteltu painopisteittäin. Toimenpiteiden arvioiduista vaikutuksista esitetään seuraavissa luvuissa yhteenveto. Jätesuunnitelman painopistekohtainen vaikutusarviotaulukko esitetään liitteessä 1.

4.1 Valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitetilaan tähtäävät yleiset toimenpiteet

4.1.1 Ympäristö- ja terveysvaikutukset

Yleiset toimenpiteet tähtäävät erityisesti julkisten toimijoiden sekä yritysten jätteiden synnyn vähenemiseen ja materiaalitehokkuuden paranemiseen ja täten luonnonvarojen käytön, energiankulutuksen ja päästöjen vähentämiseen. Toimenpiteet sisältävät muun muassa vapaaehtoisia sopimusmenettelyjä, materiaalitehokkuuskatselmuksia, julkisten kestävien hankintojen ja muun toiminnan kehittämistä, jätetiedon hallinnan parantamista, koulutuksen sekä viestinnän tehostamista kiertotalouden ja materiaalitehokkuuden aihepiireistä. Tarkemmin eriteltyjä ympäristö- ja terveysvaikutuksia ovat:

- Luonnonvarojen käyttö vähenee kun valtion ja toimialojen kesken tehtävillä vapaaehtoisilla sopimuksilla sitoutetaan toimijat parantamaan materiaalitehokkuuttaan ja vähentämään jätteiden syntyä. Myös ympäristölupiin sisällytettävät materiaalitehokkuusvaatimukset vähentävät luonnonvarojen ja energian käyttöä.
- Yrityksille tehtävien materiaalikatselmusten rahoitusjärjestelmän varmistaminen edistää materiaalitehokkaiden ratkaisujen käyttöönottoa nykyistä laajemmassa yritysjoukossa.
- Kestävien tuotteiden ja ratkaisujen painottaminen julkisissa hankinnoissa parantaa materiaalitehokkuutta ja vähentää luonnonvarojen käyttöä.
- Julkisen hallinnon ympäristöjärjestelmiin otettavat tavoitteet ja toimet jätteen synnyn ehkäisemiseksi vähentävät jätteen syntyä, luonnonvarojen ja energian kulutusta sekä päästöjä.
- Jätteiden jäljitettävyyttä parantava jätetietojärjestelmä helpottaa haitallisia aineita sisältävien jätevirtojen tunnistamista ja luo edellytykset niiden poistamiselle kierrosta parantaen täten materiaalikiertojen laatua.
- Jätteen synnyn väheneminen ja materiaalitehokkuuden paraneminen vähentävät luonnonvarojen käyttöä, energiankulutusta ja päästöjä, hillitsevät ilmastomuutosta ja parantavat ihmisten terveyttä ja elinympäristöä.
- Julkiset toimijat antavat mallia kestävien ja kierrätysmateriaalista valmistettujen tuotteiden hankintaan ja luovat näin kysyntää, minkä seurauksena myös tarjonta kasvaa ja tuotteiden valmistuksessa käytetään entistä enemmän kierrätysmateriaaleja.

4.1.2 Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

- Sisällyttämällä kiertotalouden perusteet opetussuunnitelmiin läpileikkaavasti eri oppiasteilla, lisätään kuluttajien ja kotitalouksien tietoisuutta omien toimien ja valintojen merkityksestä ja edistetään kulutustottumusten muuttumista kiertotaloutta edistävään suuntaan.
- Yritysten materiaalitehokkuuden paraneminen tuo yrityksille kustannussäästöjä.

- Tuotteiden ja materiaalien kierrätystä ja uusiokäyttöä tukevien yhtenäisten kriteerien ja toimintamallien sopiminen Euroopan tasolla luo edellytyksiä uuden yritystoiminnan aloittamiselle kierrätysalalla.
- Materiaalitehokkuuskatselmuksien laajentaminen uusille toimialoille sekä valtakunnallisen jäteneuvontapalvelun käynnistäminen tuo uusia työpaikkoja.
- Julkisten toimijoiden materiaalitehokkuuden paraneminen tuo kustannussäästöjä julkiselle taloudelle. Toisaalta monien toimien käynnistäminen edellyttää julkista rahoitusta.
- Julkisten hankintojen kohdistaminen kierrätysmateriaaleista valmistettuihin tuotteisiin vahvistaa kierrätysraaka-aineiden markkinoita.

4.1.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

- Jättesuunnitelma edistää merkittävästi kiertotalouspaketin tavoitteita.
- Vapaaehtoiset sopimukset lisäävät keskustelua, yhteistoimintaa ja vaikuttamisen mahdollisuuksia viranomaisten ja toimialojen välillä.

4.2 Rakentamisen jätteet

Rakentamisen jätteiden painopistealueella Valtakunnallinen jättesuunnitelma määrittelee tavoitteiksi rakennus- ja purkujätteen määrän vähenemisen sekä talonrakentamisessa syntyvien jätteiden materiaalihyödyntämistason nostamisen 70 %:iin. Lisäksi tavoitteena on rakennus-, purku- ja maarakentamisen jätteiden hyödyntämisen lisääminen riskit halliten. Rakennus- ja purkujätteen tilastoinnin tarkkuuden ja oikeellisuuden parantaminen on tavoite, joka edesauttaa toimenpiteiden kohdistamista sekä edellä olevien tavoitteiden toteutumisen seuraamista ja saavuttamista.

4.2.1 Ympäristö- ja terveysvaikutukset

Painopistealueelle esitettyjen toimenpiteiden merkittävimmät ympäristö- ja terveysvaikutukset kytkeytyvät rakennustuotteiden ja -osien uudelleen käytön edistämisen, rakentamisen jätteiden kierrätyksen tehostamisen ja rakennusten käyttöiän pidentämisen avulla aikaansaattavaan jätemäärien ja luonnonvarojen käytön vähenemiseen. Keskeiset toimenpiteet pitävät sisällään sopimusmenettelyn, selvitys- ja kokeilutoimintaa, koulutuksen kehittämistä, hallinnon menettelyjen kehittämistä, tiedon hallinnan parantamista ja uusia ohjeistuksia. Tarkemmin eriteltyjä ympäristö- ja terveysvaikutuksia ovat:

- Luonnonvarojen ja energian tarve sekä jätteet ja päästöt vähenevät, kun rakennusten ja rakennustuotteiden käyttöikää pidennetään uudelleen käytön ja kierrätyksen avulla sekä suosimalla korjausrakentamista purkamisen ja uudelleenrakentamisen sijaan.
- Ilmastonmuutosta hillitään rakentamisen jätteiden kierrätyksellä, mikäli neitseellisiä luonnonvaroja korvataan ja kierrätys kuluttaa vähemmän energiaa kuin neitseellisten luonnonvarojen prosessointi.
- Puun hiilinieluvaihtelusta voidaan pidentää hyödyntämällä puujätettä materiaalina nykyistä enemmän. Puujätteen materiaalihyödyntämisen lisääminen edellyttää merkittävää panostusta innovatiiviseen tutkimus-, kokeilu- ja kehitystyöhön, sillä toistaiseksi hyödyntämiskonsepteja on vähän.
- Rakentamisen jätteiden hyödyntämisen lisääminen maarakentamisessa vähentää neitseellisten kiviainesten ottoa ja luonnontilaisten alueiden muuttamista maa-ainestenottoalueiksi.
- Edellytykset toimenpiteiden täsmälliselle kohdentamiselle sekä kierrätyksen ja jätteen muun käsittelyn tehokkaalle toteutukselle paranevat rakentamisen jätteiden tietopohjan täsmennyessä.
- Energian tarve voi kasvaa uudelleen käytön ja kierrätyksen edellyttämien rakennusosien ja kierrätysmateriaalien lisääntyvien kuljetusten ja prosessoinnin johdosta, mutta logistiikan huolellisen suunnittelun avulla vaikutukset voivat jäädä vähäisiksi ja kompensoitua muutoin toiminnalla saatavien säästöjen ansiosta.
- Riskinhallintatoimien suunnittelu ja niihin varautuminen helpottuvat ja vaarat rakentamisesta jätemateriaaleja sisältävälle maa-alueelle vähenevät kun maaperän tilan tietojärjestelmää kehitetään siten, että se auttaa tunnistamaan tällaiset maa-alueet jo suunnitteluvaiheessa.
- Haitallisia aineita koskeva tietämys ja edellytykset turvallisten materiaalkiertojen aikaansaamiselle paranevat kun ohjeistusta ja neuvontaa rakennuttajille ja jätteenkäsittelijöille lisätään.

4.2.2 Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Painopistealueelle esitettyjen toimenpiteiden merkittävimmät taloudelliset vaikutukset kytkeytyvät rakentamisen jätteisiin liittyvän aktiviteetin lisääntymiseen sekä korjaavan ja säästävän rakentamisen työllistäviin vaikutuksiin. Pilottihankkeet ja kokeilut voivat luoda edellytyksiä uuden liiketoiminnan syntymiselle. Tarkemmin eriteltyjä taloudellisia ja hallinnollisia vaikutuksia ovat:

- Kuluttajakäyttäytyminen muuttuu kiertotaloutta edistävään suuntaan, kun uudelleenkäytettävien rakennusosien ja -tuotteiden saatavuus helpottuu ja ne tulevat myös pienrakentajille houkuttelevammiksi vaihtoehdoiksi.
- Jätettä tuottavien yritysten jätemaksut pienenevät kun tehostuneen lajittelun myötä sekajätteen määrä vähenee ja hyvälaatuiset, haitallisia aineita sisältämättömät jätemateriaalit voidaan myydä kierrättäjälle. Lajittelu rakennustyömailla saattaa lisätä kustannuksia.
- Kierrätysmarkkinoiden edellytykset paranevat kun luodaan yhtenäiset EU-tason kriteerit kierrätysmateriaalien käytöstä rakentamisessa ja korjaamisessa.
- Kierrätysalalle voi syntyä uusia yrityksiä tai olemassa olevat yritykset laajentavat toimintaansa kierrätykseen soveltuvien jätevirtojen lisääntyessä.
- Kehitetään innovatiivisia ratkaisuja jätemateriaalien hyödyntämiselle.
- Uusia työpaikkoja syntyy käyttökelpoisten rakennusosien ja -tuotteiden kunnon tarkistamiseen, lajitteluun ja välittämiseen sekä korjaavaan ja säästävään rakentamiseen. Uhkana työllisyyden kasvulle on rakentamisen jätteiden viennin lisääntyminen.
- Jos suunnitelman mukainen selvitystyö johtaa maa-ainesveron käyttöönottoon, maa-ainesvero kasvattaa valtion verotuottoja. Toisaalta vero nostaa julkisen rakentamisen kustannuksia.
- Julkiset rakennushankinnat toimivat esimerkkinä ja veturina materiaalitehokkuuden nostamisessa hankintakriteeriksi ja täten vahvistetaan markkinoita mm. uusiomateriaalien käytölle rakentamisessa.

4.2.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Jätesuunnitelmalla edistetään Suomen siirtymistä kiertotalouteen EU:n kiertotalouspaketin tavoitteiden mukaisesti myös rakentamisen toimialalla. Suunnitelma vähentää riskiä laittomien kaatopaikkojen sekä rakentamisen jätehuollossa tapahtuvien laiminlyöntien syntymiseen. Uusilla hallinnollisilla menettelytavoilla on vaikutuksia myös tiedon hallintaan ja viranomaisten toimintaan.

- Verkkopohjaisen rakennusjäteilmoituksen käyttöönotto tehostaa viranomaisen toimintaa ja tietojärjestelmien kehittyminen luo pohjaa suunnittelua ja päätöksentekoa tukevaksi.
- Viestinnällä ja koulutuksella tuetaan alan toimijoiden osaamista ja toiminnan kehittämistä mm. korjausrakentamisessa ja haitallisia aineita sisältävien materiaalien tunnistamisessa.
- Parantunut jätetietojen jäljitettävyyden sekä lajittelun kohentuminen vähentävät riskiä laittomien kaatopaikkojen ja jätehuollossa mahdollisten laiminlyöntien syntymiseen.
- EU:n kiertotalouspaketin tavoitteita ja kiertotalouteen siirtymistä edistetään suunnitelmalla merkittävästi pitämällä materiaalit kierrossa nykyistä pidempään rakennusosien uudelleenkäytön, rakennusten korjaamisen, rakennusmateriaalien kierrätyksen ja kierrätysmateriaalien rakentamiskäytön lisäämisen avulla.

4.3 Biohajoavat jätteet

Biohajoavien jätteiden painopistealueella Valtakunnallinen jätesuunnitelma määrittelee tavoitteiksi ruokahävikin puolittamisen vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi kaikesta syntyvästä yhdyskuntajätteen sisältämästä biojätteestä tulee kierrättää 60 %. Tavoitteeksi on asetettu myös kierrätysraaka-aineista valmistettujen lannoitevalmisteiden käytön lisääntyminen ja neitseellisistä raaka-aineista valmistettuja lannoitteita korvaten. Toimenpiteet pitävät sisällään erilaisia hallinnollisia ja informatiivisia ohjauskeinoja kattaen ympäristö- sekä maataloussektorin.

4.3.1 Ympäristö- ja terveysvaikutukset

Painopistealueelle esitettyjen toimenpiteiden merkittävimmät ympäristö- ja terveysvaikutukset kytkeytyvät ruokaketjun eri vaiheissa aikaansaatavaan ruokahävikin pienenemiseen, mikä vähentää luonnonvarojen ja energian kulutusta. Biohajoavien jätteiden lajittelun, keräämisen ja jatkokäytön

edistäminen on myös tehokasta ilmastonmuutoksen ehkäisyä. Lisäksi suunnitelman toteutuminen luo edellytyksiä kriittisenä raaka-aineena pidetyn neitseellisen fosforin tarpeen vähenemiselle biohajoavien jätteiden ja niiden ravinteiden tehostuvan kierrätyksen myötä. Tarkemmin eriteltyjä ympäristö- ja terveysvaikutuksia ovat:

- Neitseellisten luonnonvarojen, erityisesti kriittisenä raaka-aineena pidetyn fosforin, käyttö vähenee biohajoavien jätteiden ja niiden ravinteiden tehokkaamman talteenoton ja kierrätyksen ansiosta. Erityisesti tutkimus- ja kehitystoiminnan panokset fosforin talteenottoon tukevat vahvasti kestävästä luonnonvarojen käyttöä.
- Ruokasektorilla käyttöön otettava materiaalitehokkuussitoumus muokkaa ruokatuotteiden valmistusketjun prosesseja vähemmän luonnonvaroja kuluttavaksi.
- Ruokahävikin pieneminen ruokaketjun eri vaiheissa alkutuotannosta kuluttajaan vähentää jätteen syntyä, luonnonvarojen ja energian käyttöä sekä hillitsee ilmastonmuutosta koko ketjussa. Ruokahävikin vähentämisen johdosta biojättemäärät voivat vähentyä, vaikka kasvipainotteinen ruokavalio saattaa lisätä biojätettä.
- Kuluttajien käyttäytymisen muuttumista ruokahävikkiä vähentäväksi helpotetaan tähderuokakokeilun tyyppisillä toimintamalleilla ja sovelluksilla.
- Jäteperäisten biopolttoaineiden tuotannon kasvu vaikuttaa myönteisesti kansallisen energiatuotannon kestävyYTEEN.
- Kaupoille ja kuluttajille suunnatulla neuvonnalla tehostetaan biojätteen lajittelua, mikä kasvattaa biohajoavien jätteiden kertymistä ja parantaa sen laatua. Tämä luo edellytyksiä käsittelymenetelmien kehittämiseksi ympäristövaikutusten ja terveysvaikutusten pienentämiseksi (esim. aumakompostoinnista biokaasutukseen).
- Uusien biohajoavien jätteiden käsittelylaitosten sijoittamisesta kohdistuu vaikutuksia maankäyttöön.
- Biojätteiden syntypaikkalajittelu tekee jäljelle jäävästä sekajätteestä helpommin lajiteltavaa ja soveltuvaa kierrätykseen.
- Haitallisten aineiden poisto puhdistamolietteestä ja niiden kierrosta parantaa välillisesti elinympäristön laatua sekä ihmisten terveyttä.
- Yhdyskuntajätevesien puhdistamolietteen ja kierrätyslannoitevalmisteiden laadunvarmistukseen panostaminen edistää kierrätyslannoitteiden käyttöä viljelyssä ja viherrakentamisessa ja vähentää mineraalilannoitteiden tarvetta.

4.3.2 Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Painopistealueelle esitettyjen toimenpiteiden merkittävimmät taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset liittyvät ruokahävikin vähentämisestä syntyviin kustannussäästöihin. Syntyvät säästöt kohdistuvat laajasti koko ruokaketjun eri toimijoihin sekä yksityiselle että julkiselle sektorille. Biojätteen lajittelun tehostamiskeinot voivat puolestaan lisätä jätteen tuottajien jätehuoltokustannuksia. Toisaalta kasvaville biojätevirroille tarvitaan uutta käsittelykapasiteettia ja kierrätysliiketoimintaa. Biohajoavista jätteistä valmistettujen lannoitevalmisteiden lisääntyvä käyttö vahvistaa kierrätysraaka-ainemarkkinoita. Painopisteen toimenpiteillä voi olla merkittäviä positiivisia vaikutuksia työllisyyteen.

- Tehostettu neuvonta ja viestintä ruokahävikin vähentämiseksi saavat kuluttajat tiedostamaan ruokahävikin aiheuttamat ongelmat ja mahdollisuudet hävikin vähentämiseen, kuten ruokaostostensa tarkempaan mitoitukseen.
- Monet toimenpiteet vahvistavat edellytyksiä vähentää ruokahävikkiä. Esimerkiksi ruokasektorin ruokahävikkiä vähentävän sitoumuksen myötä voidaan saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä. Koko elintarvikealalla saavutettavien kustannussäästöjen suuruuteen vaikuttaa sitoumukseen osallistuvien toimijoiden määrä.
- Ruokahävikin väheneminen julkisissa ruokapalveluissa edistää toiminnan kannattavuutta ja säästää julkisia varoja.
- Lajittelun tehostuminen johtaa suurempiin määriin erilliskerättyä biohajoavaa jätettä, ja tämä luo edellytyksiä yritystoiminnan lisäämiselle ja innovatiiviselle tuotekehitykselle. Myös fosforin talteenotto lietteestä sisältää innovaatiopotentiaalia.
- Ruokahävikin vähentäminen ketjun eri vaiheissa merkitsee uusia haasteita ja mahdollisuuksia biohajoavia jätevirtoja kerääville sekä käsitteleville yrityksille. Käsiteltävistä biojätevirroista saattaa biokaasulaitosten välillä tulla kilpailua.
- Kierrätyslannoitteisiin kohdistuvat julkiset hankinnat vahvistavat kierrätysmarkkinoita ja liiketoimintaympäristöä.

- Uusien käsittelylaitosten rakennusvaihe sekä biohajoavien jätteiden keräys-, esikäsittely- ja käsittely, liiketoiminta ruokahävikin ympärillä sekä kierrätysravinteiden hyödyntämiseen liittyvät liiketoimintakonseptit lisäävät työllisyyttä.

4.3.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

- Uusien käsittelylaitosten edellyttämät hallinnolliset menettelyt lisäävät viranomaisten työtä.
- Suunnitelma edistää merkittävästi EU:n kiertotalouspaketin tavoitteita.

4.4 Yhdyskuntajätteet

Yhdyskuntajätteitä koskeva painopistealue edistää osaltaan EUn kiertotalouspolitiikan keskeisiä tavoitteita. Valtakunnallinen jätesuunnitelma määrittelee tavoitteiksi yhdyskuntajättemäärän kasvun hidastumisen suhteessa bruttokansantuotteeseen ja suhteellisen irtikytkenään saavuttamisen. Lisäksi syntyvästä yhdyskuntajätteestä tulee kierrättää 55 % vuoteen 2023 mennessä ja pakkausjätteiden kierrätyksen tulee lisääntyä.

4.4.1 Ympäristö- ja terveysvaikutukset

Painopistealueelle esitettyjen toimenpiteiden merkittävimmät ympäristö- ja terveysvaikutukset kytkeytyvät uusien hyödykkeiden valmistustarpeen ja neitseellisten luonnonvarojen käytön vähenemiseen kuluttajien siirtyessä palveluiden käyttöön tuotteen ostamisen sijaan, jakamistalouden toimintamallit lisääntyvät ja niiden käyttö yleistyy sekä tuotteiden uudelleenkäyttö tehostuu. Tarkemmin eriteltyjä ympäristö- ja terveysvaikutuksia ovat:

- Neitseellisten luonnonvarojen käytön tarve vähenee kun uudelleenkäyttö lisääntyy, palveluita käytetään enenevässä määrin tuotteen ostamisen sijaan, jakamistalous yleistyy ja jättemateriaaleja kierrätetään nykyistä tehokkaammin ja niillä korvataan neitseellisiä luonnonvaroja.
- Jätettä muodostuu vähemmän korjaustoiminnan ja yhteiskäytön lisääntyessä. Kansalaisten ympäristötietoisuuden kohentuessa jätettä tuottavista toiminnoista luovutaan ja lajittelua lisätään. Kierrätys vahvistuu merkittävästi ja polttoon ohjattavan sekajätteen määrä vähenee.
- Lisääntyvät jätteen keräys ja kuljetus, esikäsittely sekä kierrätys kuluttavat energiaa ja tuottavat päästöjä. Toisaalta lisääntyvä kierrätys vähentää energiankulutusta ja päästöjä, mikäli neitseellisiä luonnonvaroja korvataan ja kierrätys kuluttaa vähemmän energiaa kuin neitseellisten luonnonvarojen prosessointi.
- Syntypaikkalajittelun lisääntyminen tehostaa myös vaarallisten jätteiden talteen saamista ja edistää turvallisia materiaalikiertoja.
- Tuotteiden käyttöiän pidentäminen jakamistalouden, yhteiskäytön yms. konseptien yleistyessä vähentää uuden tuotannon tarvetta. Kierrätysraaka-aineiden käyttö tuotteiden valmistuksessa lisääntyy.
- Uusien käsittelylaitosten rakentaminen edellyttää niille varattuja ja kaavoitettuja alueita.
- Materiaalikiertojen puhdistuminen ja päästöjen väheneminen kohentavat välillisesti ihmisten terveyttä ja elinympäristöä.

4.4.2 Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Painopistealueelle esitettyjen toimenpiteiden merkittävimmät taloudelliset vaikutukset kytkeytyvät jätteiden kierrätyksen lisääntymisen mukanaan tuomaan jätealan työllisyyden ja liiketoiminnan vahvistumiseen, toisaalta jätehuollon kustannusten nousuun. Lisäksi parannetaan mahdollisuuksia kiertotaloutta edistävien uusien liiketoimintakonseptien syntyymiseen. Tarkemmin eriteltyjä taloudellisia vaikutuksia ovat:

- Alempi ALV-kanta tietyille kotitaloustuotteiden korjauspalveluille kannustaa kansalaisia korjauttamaan tavaroita uuden ostamisen sijaan.
- ALV-kannan alentaminen vähentää verotuloja.
- Kierrätyksen tason merkittävä nostaminen johtaa jätehuoltokustannusten kasvuun, koska yhä heterogeenisemmat ja vaikeammin prosessoitavat jätevirrat kierrätetään. Pidemmällä aikavälillä

kuitenkin voidaan arvioida että haitallisten aineiden rajoittamisen sekä tuotesuunnittelun keinoin tuotteet ja niistä syntyvät jätteet ovat soveltuvampia kierrätykseen.

- Kierrätystason nostamiseksi tarvittavat toimenpiteet edellyttävät kuntien, jätehuoltoyritysten ja tuottajayhteisöjen välistä tiivistä yhteistyötä.
- Kilpailua kierrätettävistä jätevirroista saattaa syntyä erityisesti ei-kuntavastuullisen yhdyskuntajätteen osalta.
- Kierrätysmateriaalien markkinat voimistuvat muun muassa julkisten hankintojen ohjaamina.
- Suunnitelma parantaa edellytyksiä kiertotaloutta edistävien uusien liiketoimintakonseptien kehittämiselle ja käyttöönnotolle.
- Kierrätystä varten tarvitaan uutta käsittelykapasiteettia (biohajoavalle jätteelle, muoville, tekstiilille). Tämä voi synnyttää jätehuollon innovaatioita sekä uutta jätteen kuljetus- sekä kierrätysliiketoimintaa.
- Jätteen keräys-, kuljetus-, esikäsittely- ja kierrätystoiminnan kasvaessa tarvitaan myös lisää työvoimaa. Myös laitosten rakennusvaihe lisää työpaikkojen tarvetta.
- Yhdyskuntajätteen kierrätyksen lisääntyminen merkitsee jätevoimaloille tarvetta etsiä uusia jätepolttoainevirtoja.
- Julkisen talouden resurssien lisätarvetta syntyy mm. neuvonnan, viestinnän, opetuksen ja tutkimuksen toteuttamiseen. Toisaalta niiden ansiosta voi syntyä kustannussäästöjä esimerkiksi materiaalien käytön tehostumisen myötä.

4.4.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

- Uusien käsittelylaitosten edellyttämät hallinnolliset menettelyt lisäävät viranomaisten työtä.
- Edistää merkittävästi kiertotalouspaketin tavoitteita.

4.5 Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromun painopistealueella Valtakunnallinen jätesuunnitelma määrittelee tavoitteiksi sähkö- ja elektroniikkalaitteiden käyttöiän pitenemisen ja käyttöasteen kasvamisen. SERin osuuden sekajätteessä tulee pienentyä ja kierrätyksen lisääntyä siten että SERin sisältämät kriittiset raaka-aineet ja arvokkaat materiaalit saadaan tehokkaammin talteen ja kiertoon ja haitalliset aineet saadaan pois kierrosta. Maasta toiseen vietävien käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden ja laiteromun viennin valvonnan tulee tehostua. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromun synnyn ehkäisyn ja niiden sisältämien arvokkaiden materiaalien kierrätyksen lisäämisen ehdotetut toimenpiteet ovat EUn Komission kiertotalouspaketissaan esitettyjen linjausten mukaisia.

4.5.1 Ympäristö- ja terveysvaikutukset

Painopistealueelle esitettyjen toimenpiteiden merkittävimmät ympäristö- ja terveysvaikutukset kytkeytyvät SER:n syntymäärien hillitsemiseen laitteiden käyttöasteen nousun ja käyttöiän pidentymisen myötä. Tehostuvan lajittelun myötä kierrätykseen päätyvien jätevirtojen haitalliset aineet vähenevät ja materiaalien laatu paranee. Tehostunut SER:n viennin valvonta edistää ympäristön ja terveyden suojelua globaalisti. Tarkemmin eriteltyjä ympäristö- ja terveysvaikutuksia ovat:

- Laitteiden uudelleen- ja yhteiskäytön edistäminen vähentää uusien laitteiden tuotantotarvetta, neitseellisten luonnonvarojen käyttöä ja syntyvän SER:n määrää.
- Suunnitelma parantaa tietopohjaa SE-laitteissa käytetyistä haitallisista aineista sekä kriittisistä raaka-aineista kuten harvinaisista maametalleista sekä näiden talteenottomenetelmistä parantaen viimeksi mainittujen turvallisen ja tehokkaan kierrätyksen edellytyksiä, ja vähentäen tarvetta ottaa niitä neitseellisenä maaperästä.
- Tehostetun tiedotuksen ansiosta kotitaloudet eivät laita SER:a sekajätteen joukkoon, mikä yhtäältä parantaa sekajätteen laatua ja toisaalta kasvattaa talteen saatavan SER:n määrää.
- Suunnitelman toimeenpanon myötä panostetaan uusien tehokkaampien hyödyntämisprosessien ja talteenottoteknologian kehittämiseen. Tällä on vaikutuksia SER:n käsittelytapoihin.
- Lisääntyvät jätteen keräys ja kuljetus, esikäsittely sekä kierrätys kuluttavat energiaa ja tuottavat päästöjä. Toisaalta kierrätys tuottaa teollisuuteen raaka-aineita, joilla korvataan neitseellisten raaka-aineiden tuotantoa, kaivannaistoiminnasta alkaen säästäten tähän kuluvaan energiaa.

- SER sisältää monenlaisia haitallisia aineita, kuten esimerkiksi palonestoaineita. Paremmalla tuotetietoudella sekä tunnistus- ja erottelutekniikalla haitalliset aineet on mahdollista erottaa kierrätykseen päätyvistä jätevirroista ja siten parantaa merkittävästi materiaalikiertojen laatua.
- Uudelleen- ja yhteiskäytön vahvistuminen, olemassa olevan laitekannan käyttötehon lisääminen, kierrätysmateriaalien talteenotto ja käyttö neitseellisten raaka-aineiden sijaan vaikuttavat kaikki ilmastonmuutosta hillitsevästi.
- Uudelleen- ja yhteiskäytön edellytysten parantaminen (korjaustoiminnan edistäminen, lainaus-, vuokraus-, leasingtoiminnan kehittäminen) helpottaa kuluttajia valitsemaan kestäviä kulutustottumuksia. Tämä voi edistää kulutuskäyttäytymisen muutosta myös muiden kuin SER-laitteiden osalta.
- Materiaalikiertojen puhdistumisen myötä ihmisten ja ympäristön altistuminen haitallisille aineille vähenee. SER:n laittomien vientien ehkäiseminen vähentää SER:n epäasiallista käsittelyä kolmansissa maissa ja parantaa paikallisten ihmisten elinympäristöä ja terveyttä.

4.5.2 Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Painopistealueelle esitettyjen toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset kytkeytyvät uusien, talteenottoteknologioiden liiketoiminnan voimistumiseen, harmaan talouden torjumiseen ja sen aikaansaamaan julkisen talouden vahvistumiseen. Tarkemmin eriteltyjä taloudellisia vaikutuksia ovat:

- Investointeja edellyttävien, uusien talteenottoteknologioiden yleistymisen saattaa merkitä haasteita perinteiselle SER:n esikäsitteily- ja kierrätysliiketoiminnalle. Toisaalta niiden mahdollisuutena on muokata toimintaansa tätä tukevaksi. SER-virrat eivät ole vähenemässä.
- Kriittisten raaka-aineiden talteenotto vähentää EU-tasolla riippuvaisuutta tiettyjen harvinaisten materiaalien tuonnista. Toteutuessaan suunnitelma vahvistaa EU:n sisäisiä kierrätysraaka-ainemarkkinoita.
- Kriittisten raaka-aineiden talteenottomenetelmien kehittyessä on mahdollisuus uusiin innovaatioihin, uuteen yritystoimintaan ja sitä kautta myös kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistumiseen.
- Uudelleenkäytön lisääntyminen parantaa työllisyyttä, sillä valmistelu uudelleenkäyttöön (toimintakunnon tarkistus sekä korjaus) on työvoimavaltaista toimintaa.
- Uudet talteenottoteknologiat korvaavat osittain perinteisiä, ihmistyövoimaan perustuvia erottelumenetelmiä. Toisaalta erilliskeräyksellä talteen saatavien SER-määrien lisääntyessä tarvitaan nykyistä enemmän kuljetus- ja käsittelykapasiteettia sekä työvoimaa.
- Käytettyjen SE-laitteiden viennin valvonnan tehostaminen edellyttää lisää henkilöresursseja valvonnan toteutukseen. Harmaan talouden torjuminen vahvistaa julkista taloutta.

4.5.3 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

- Uudelleenkäytön vahvistaminen lisää Pirkanmaan ELY-keskuksen, tuottajayhteisöjen sekä uudelleenkäyttöä edistävien tahojen välistä yhteistoimintaa. Käytettyjen SE-laitteiden viennin valvonnan tehostaminen lisää valvovien viranomaisten, SYKEN, ELYjen, kuntien, Tullin ja poliisin, välistä yhteistyötä.
- Suunnitelma tehostaa käytettyjen SE-laitteiden viennin valvontaa ja ehkäisee laittomia vientejä sekä harmaata taloutta.

4.6 Vaikutuksiin liittyvistä epävarmuuksista

Vaikutusten arvioinnissa on pyritty muodostamaan kokonaiskuva keskeisimmistä vaikutuksista samankaltaisella, yleisellä tasolla kuin jätesuunnitelmaluonnoskin on. Vaikutusten merkittävyyttä on pyritty kuvailemaan sanallisesti. Määrällisiä arvioita ei ole tehty. Osaan esitetystä vaikutuksista liittyy enemmän epävarmuuksia kuin toisiin. Taloudellisten vaikutusten määrästä, suunnasta ja todennäköisyydestä saattaa jätehuollon toimijakentällä olla toisistaan poikkeavia näkemyksiä. Lainsäädäntöuudistuksia edellyttävien toimenpiteiden vaikutuksista tullaan lakivalmistelun yhteydessä laatimaan tarkempi arvio.

Valtakunnallinen jätesuunnitelma ja sen toimenpiteet toteutetaan tulevaisuudessa, johon vaikuttavat monet muutkin tekijät suunnitelman lisäksi. Nyt arvioidut vaikutusketjut ovat perustuneet nykyiseen toimintaympäristöön ja sen jo nyt nähtävissä oleviin muutoksiin. Vaikutusketjut voivat toteutua

toisenlaisina, jos toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä ennakoimattomia muutoksia. Vaikutukset eivät ole suoraviivaisia eivätkä siten ole heti nähtävissä tai mitattavissa, vaikka yksi toimenpide toteutettaisiin. Vaikutukset voivat olla myös osittain ristikkäisiä, jolloin niiden nettovaikutusten arvioiminen tässä yhteydessä on haasteellista. Esimerkiksi laitteiden käyttöiän pidentäminen voi vähentää luonnonvarojen ja energian kulutusta uusien laitteiden valmistuksessa, mutta jos vanhat laitteet ovat energiatehokkuudeltaan tai muutoin energiaratkaisultaan huomattavasti heikompia kuin uudet laitteet olisivat, on vaikeaa arvioida onko uudelleenikäytön nettovaikutus ympäristön kannalta positiivinen vai negatiivinen.

Ruokahävikin määrän merkittävä pieneneminen vähentää biohajoavan jätteen määrää. Toisaalta biohajoavan jätteen syntypaikkalajittelun tehostuminen korottaa kierrätykseen saatavan jätteen osuutta syntyvästä jätemäärästä. Koska ruokahävikin määrästä ei tällä hetkellä ole tarkkaa seurantatietoa, on vaikea arvioida, mikä toimenpiteiden nettovaikutus on.

Jättesuunnitelman yhteiskunnallisista vaikutuksista osa toteutuu sitä kautta, että suunnitelman toimeenpano tukee muiden politiikkatoimien ja –tavoitteiden saavuttamista ja edistymistä. Näitä yhteyksiä on käsitelty Valtakunnallisen jättesuunnitelman nykytilaraportissa.

Kierrätyksellä saavutettavat ympäristöhyödyt ovat elinkaaritukimusten mukaan riippuvaisia erityisesti siitä, pystytäänkö kierrätysmateriaalilla korvaamaan neitseellisen materiaalin käyttöä ja missä suhteessa. Lisäksi jätemateriaalin prosessoinnilla uusiomateriaaliksi ja prosesseista aiheutuvalla ympäristökuormituksella on merkitystä. Jätteen keräyksen ja kuljetuksen ympäristökuormitukseen on mahdollista vaikuttaa esimerkiksi polttoainevalinnoilla tai reittien optimoinnilla. Näin ollen kierrätyskonseptien kehittämisessä on tärkeää ottaa huomioon kokonaisuus ja optimoida konseptit siten, että niillä aidosti pystytään vähentämään ympäristövaikutuksia.

Arvioitujen vaikutusten edellytyksenä on suunnitelman toimenpiteiden laaja toteutuminen. Positiivisten vaikutusten aikaansaaminen edellyttää valtionhallinnon puolelta taloudellisia panostuksia ehdotettuihin toimiin. Kaikilla painopistealueilla on olennaista saada tuotannon, uudelleenikäytön, kierrätyksen ja jätehuollon arvoketjuihin kytkeytyvät sidosryhmät laajasti sitoutumaan jättesuunnitelman tavoitteisiin ja toimenpiteiden toteutukseen. Kiertotalouden toteutuminen, mihin jättesuunnitelma osaltaan pyrkii vaikuttamaan, edellyttää järjestelmätason muutoksia kun pyritään irtautumaan yhteiskunnan materiaalisidonnaisuudesta ja siirtymään aineettomaan arvontuotantoon. Tällaisessa kehityskulussa on väistämätöntä että kaikki eivät lyhyellä aikavälillä selviydy voittajina. Olennaista on että toimijat katsovat toimintaympäristöä ja omia mahdollisuuksiaan pitkällä aikavälillä ja innovatiivisesti, jolloin näkymät voivat muuttua negatiivisesta positiiviseksi.

5. Suunnitelman haitallisten vaikutusten ehkäiseminen

Valtakunnallisen jättesuunnitelman tavoitteena on edistää kiertotaloutta, parantaa ympäristön tilaa ja vähentää jätehuollosta aiheutuvia ympäristöön kohdistuvia haittoja. Tähän tähtäävät toimet haitallisten aineiden poistamiseksi materiaalikiirroista, jätemäärien vähentämiseksi ja kierrätyksen tehostamiseksi sekä jätteen kansainvälisten siirtojen ja laittomien siirtojen valvonnan tehostaminen. Jättesuunnitelman toteuttamisesta ei aiheudu ympäristöön kohdistuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Yksittäisten laitoshankkeiden kohdalla haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää ja ehkäistä YVA-menettelyn ja ympäristölupamenettelyn kautta. Maankäytön suunnittelun keinoin voidaan myös ehkäistä ja lieventää jätehuollon laitosten aiheuttamia ympäristöhaittoja.

6. Seuranta

Valtakunnallisen jättesuunnitelman toteutumista seurataan asetettujen indikaattoreiden avulla. Seurantareportti laaditaan suunnitelmakauden puolelta välissä. Seurannan periaatteet sekä asetetut indikaattorit esitellään valtakunnallisen jättesuunnitelma vuoteen 2023 –luonnoksessa.

7. Liitteet

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2023 – vaikutusarviointi

Tässä taulukossa esitetään Valtakunnallisen jätesuunnitelman vuoteen 2023 ympäristö-, talous- ja muut yhteiskunnalliset vaikutukset. Vaikutusten arvioinnin menetelmät on kuvattu lyhyesti jätesuunnitelman luvussa 5.

Tavoittilaan tähtäävät yleiset toimenpiteet	Vaikutuksen sanallinen kuvaus
Ympäristövaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia luonnonvarojen riittävyyteen?	Valtion ja toimialojen kesken tehtävien vapaaehtoisten sopimusten tavoitteena on sitouttaa toimijoita kehittämään toimintaansa materiaalitehokkaaksi ja vähäjätteiseksi. Sopimukset vaikuttavat onnistuessaan luonnonvarojen käyttöä vähentävästi.
	Materiaalitehokkuuden edistäminen ympäristölupamenettelyssä tehostaa teollisen toiminnan luonnonvarojen ja energian käyttöä.
	Yrityksille tehtävien materiaalikatselemusten rahoitusjärjestelmän varmistamisella saadaan materiaalitehokkaita ratkaisuja nykyistä laajemmalle yritysjoukolle. Katselemusten vaikuttavuudesta on näyttöä.
	Julkisten hankintojen suuntaaminen kestäviin tuotteisiin ja ratkaisuihin parantaa välillisesti materiaalitehokkuutta, vähentää jätteiden syntyä ja luonnonvarojen käyttöä.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia päästöjen ja jätteiden määrään, laatuun ja käsittelyyn?	Suunnitelmalla on toteutuessaan merkittävä vaikutus syntyvien jätteiden määrään ja laatuun sekä tätä kautta myös käsittelyyn. Esimerkiksi ympäristöjärjestelmiin otettavat tavoitteet ja toimet jätteen synnyn ehkäisemiseksi julkisessa hallinnossa vähentävät jätteen syntyä, luonnonvarojen ja energian kulutusta sekä päästöjä.
	Valtion ja toimialojen kesken tehtävien vapaaehtoisten sopimusten avulla voidaan saavuttaa jätteiden synnyn ehkäisyä ja päästöjen vähenemistä.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia energian käyttöön?	Koska materiaalien prosessointi vaatii energiaa, vähentää materiaalien tehokkaampi käyttö usein myös energiankulutusta. Säästöjen optimoimiseksi materiaalikatselemusmenettelyssä lasketaan materiaalivirtojen kustannuksia huomioiden eri prosessivaiheisiin liittyvät energia-, työ- ja muut välilliset kustannukset.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia haitallisten aineiden hallintaan ja materiaalikiertojen laatuun?	Jätteiden jäljitettävyyttä parantava jätetietojärjestelmä helpottaa haitallisia aineita sisältävien jätevirtojen tunnistamista ja luo edellytykset niiden poistamiselle kierrosta parantaen näin materiaalikiertojen laatua.
	Julkisten hankintojen kohdentuessa ympäristömerkittyihin ja ympäristön kannalta haitattomampiin tuotteisiin parannetaan

	materiaalikiertojen laatua.
	Yrityksiin kohdistuvassa katselmustoiminnassa otetaan huomioon myös haitallisten aineiden käyttö ja vaarallisten jätteiden minimointi.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ravinteiden talteenottoon ja kiertoon?	Sopimukset, katselmukset, koulutus ja viestintä sekä kestävä julkiset hankinnat kohdennetaan painopisteajattelun mukaan myös biohajoavien jätteiden kierrätyksen ja ravinteiden kierron tehostamiseen.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ilmastonmuutokseen?	Jätteiden vähentämisen toimenpiteet vähentävät tehokkaasti myös ilmastovaikutuksia. Valtion ja toimialojen kesken tehtävillä vapaaehtoisilla sopimuksilla ja yritysten katselmustoiminnalla lisätään materiaalitehokkuutta, vähennetään jätteiden syntymistä ja luonnonvarojen käyttöä sekä hillitään ilmastonmuutosvaikutuksia.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia tuotteiden valmistukseen ja kulutuskäyttäytymiseen?	Julkiset toimijat antavat mallia kestävien ja kierrätysmateriaalista valmistettujen tuotteiden hankintaan ja luovat näin kysyntää, minkä seurauksena myös tarjonnan odotetaan kasvavan ja kierrätysmateriaalien käytön tuotteiden valmistuksessa lisääntyvän.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön?	Kaavoituksesta ja maankäytöstä vastaavien viranomaisten jätehuollon tarpeita koskevan tietoisuuden parantuessa jätteen kierrätys lähellä syntypaikkaa tehostuu.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ihmisten terveyteen ja elinympäristöön?	Luonnonvarojen käytön, energiankulutuksen ja päästöjen väheneminen vaikuttavat välillisesti ihmisten terveyttä ja elinympäristöä parantaen.
Taloudelliset vaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia kotitalouksien kulutustottumuksiin?	Sisällyttämällä kiertotalouden perusteet opetussuunnitelmiin läpileikkaavasti eri oppiasteilla lisätään kuluttajien ja kotitalouksien tietoisuutta omien toimien ja valintojen merkityksestä ja edistetään kulutustottumusten muuttumista kiertotaloutta edistävään suuntaan.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yritysten kustannuksiin ja tuottoihin?	Yritysten materiaalitehokkuuden paraneminen vähentää yritysten kustannuksia. Esimerkiksi materiaalikatselmukset ovat tuoneet merkittäviä kustannussäästöjä siihen osallistuneille yrityksille.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yritysten väliseen kilpailuun ja markkinoiden toimivuuteen?	Julkisten hankintojen kohdistuessa kierrätysmateriaalista valmistettuihin tuotteisiin, vahvistetaan kierrätysraaka-aineiden markkinoita.
	Kierrätysmarkkinoiden vahvistuessa myös jätehuollon toimialalla kilpailu saattaa tiivistyä.

Onko suunnitelmalla vaikutuksia uuden yritystoiminnan aloittamiseen, yritysten kasvumahdollisuuksiin, innovaatioiden syntyyn ja kansainväliseen kilpailukykyyn?	Tuotteiden ja materiaalien kierrätystä ja uusiokäyttöä tukevien yhtenäisten kriteerien ja toimintamallien sopiminen Euroopan tasolla luovat edellytyksiä uuden yritystoiminnan aloittamiselle kierrätysalalla. Materiaalitehokkuus voi toimia kilpailukykyä vahvistavana tekijänä yrityksissä.
	Koulutukseen panostamalla luodaan edellytyksiä uuden sukupolven kiertotalousasiantuntijoiden innovaatioiden kehitystyöhön.
	Julkisten hankkijoiden panostaminen kestäviin tuotteisiin ja ratkaisuihin edistää näiden kysyntää ja tarjontaa luoden yrityksille kasvumahdollisuuksia.
Onko suunnitelmalla työllisyysvaikutuksia?	Materiaalikatselemusten laajentuminen uusille toimialoille ja valtakunnallisen jäteneuvontapalvelun käynnistäminen lisää tarvetta asiantuntijoille.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia julkiseen talouteen?	Vapaaehtoisten sopimusten hallinnointi ja seuranta, taloudellinen tuki materiaalikatselemissa sekä erilaisten selvitysten ja ohjeistusten laadinta merkitsee valtioon kohdistuvia resurssitarpeita.
	Kestävät, kiertotaloutta edistävät hankinnat voivat merkitä kustannussäästöjä julkiselle sektorille.
	Julkisten toimijoiden materiaalitehokkuuden paraneminen tuo kustannussäästöjä.
Muut vaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia viranomaisten toimintaan?	Materiaalikatselemissa käyttäminen ympäristölupamenettelyn tietolähteenä merkitsee lupaviranomaisille uusien toimintatapojen käyttöönottoa.
	Suunnitelman toteutuminen voi heijastua myös kaavoittamisesta vastaavien viranomaisten toimintaan.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia rikosentorjuntaan ja turvallisuuteen?	Yleisten toimenpiteiden osalta ei merkittäviä vaikutuksia.
Edistääkö suunnitelma EU:n kiertotalouspaketin tavoitteita?	Jätesuunnitelman yleiset toimenpiteet edistävät merkittävästi EU:n kiertotalouspaketin tavoitteiden toteutumista.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin yhteiskunnassa?	Erityisesti vapaaehtoiset sopimukset lisäävät keskustelua, neuvottelua ja yhteistyötä viranomaisten ja toimialojen välillä.
Painopistealue: Rakentamisen jätteet	
Ympäristövaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia luonnonvarojen riittävyyteen?	Rakennustuotteiden ja -osien uudelleenkäytön ja kierrätyksen tehostaminen muun muassa kelpoisuuskriteerejä kehittämällä voi säästää neitseellisten luonnonvarojen käyttöä.
	Suunnitelma vahvistaa rakentamisen jätteiden hyödyntämistä maarakentamisessa, joka edelleen

	vähentää tarvetta käyttää neitseellisiä kiviaineksia ja tarvetta muuttaa luonnontilaisia alueita maa-ainestenottoalueiksi. Esimerkiksi maa-ainekoordinaattoritoiminnalla on saavutettu Helsingissä merkittäviä säästöjä luonnonvarojen käytössä.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia päästöjen ja jätteiden määrään, laatuun ja käsittelyyn?	Säästävää korjaamista edistävät korjauskonseptit vähentävät jätteiden syntyä.
	Rakentamisen materiaalitehokkuuden edistäminen vähentää päästöjen ja syntyvän jätteen määrää.
	Ohjeistus ja neuvonta lisäävät rakennuttajien ja jätteenkäsittelijöiden tietämystä haitallisista aineista ja niiden tunnistamista materiaalina hyödyntämisen näkökulmasta.
	Rakentamisen jätteiden tietopohjan parantaminen luo nykyistä paremmat edellytykset kierrätyksen ja jätteen muun käsittelyn tehokkaalle toteutukselle.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia energian käyttöön?	Eryteisesti tuotteiden uudelleenkäyttö, sekä yleensä myös kierrätys vähentävät energian tarvetta tuotantoketjussa.
	Korjausrakentamisen suosiminen purkamisen ja uudelleenrakentamisen sijaan vähentää käyttöön otettavien luonnonvarojen ja energian tarvetta.
	Rakennusosien ja kierrätysmateriaalien siirtäminen niiden syntypaikalta mahdollisen varaston kautta käyttöpaikalle saattaa lisätä kuljetusten ja niihin tarvittavan energian tarvetta, mutta logistiikan huolellisen suunnittelun avulla vaikutukset voivat jäädä vähäisiksi ja kompensoitua muutoin toiminnalla saatavien säästöjen ansiosta.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia haitallisten aineiden hallintaan ja materiaalikiertojen laatuun?	Rakennustyömaiden lajittelun ja materiaalien käytön tehostuessa haitallisten aineiden poistuminen jätevirrasta tehostuu, materiaalien hyödyntäminen helpottuu ja materiaalikiertojen laatu paranee.
	Maaperän tilan tietojärjestelmän kehittäminen auttaa tunnistamaan maa-alueet, joiden osalta on varauduttava riskinhallintatoimiin niille sijoitettujen jättemateriaalien vuoksi.
	Tiedon lisääminen haitallisten aineiden tunnistamiseksi rakennusmateriaaleista parantaa myös materiaalien hyödyntämisen mahdollisuuksia.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ravinteiden talteenottoon ja kiertoon?	Ei merkittävää vaikutusta.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ilmastonmuutokseen?	Rakennusjätteen synnyn ehkäisy ja osien uudelleenkäyttö vaikuttavat ilmastonmuutosta hillitsevästi.
	Puujätteen hyödyntäminen materiaalina pidentää puun hiilinieluvaiikutusta. Eryteisesti puujätteen materiaalihyödyntämisen lisääminen edellyttää merkittävää panostusta innovatiiviseen tutkimus- ja

	kehitystyöhön, sillä toistaiseksi hyödyntämiskonsepteja on vähän.
	Rakentamisen jätteiden kierrätys vähentää ilmastomuutosvaikutuksia, mikäli neitseellisiä luonnonvaroja korvataan ja kierrätys kuluttaa vähemmän energiaa kuin neitseellisten luonnonvarojen prosessointi.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia tuotteiden valmistukseen ja kulutuskäyttämiseen?	Kierrätysmateriaalien puhtauden ja käytettävyyden edistäminen mahdollistaa niiden laajamittaisen käytön tuotteiden valmistuksessa neitseellisten raaka-aineiden sijaan.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön?	Maaperän tilan tietojärjestelmän kehittäminen auttaa tunnistamaan jo suunnitteluvaiheessa alueet, joille on sijoitettu jätemateriaalia maaperään tai maaperän rakenteisiin riskinhallintatoimiin varautumiseksi.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ihmisten terveyteen ja elinympäristöön?	Rakennusjätteitä koskevan tietopohjan paraneminen helpottaa haitallisten aineiden poistamista kierroista vähentäen haitallisten terveysvaikutusten aiheutumismahdollisuuksia.
	Maaperää koskevan tietopohjan paraneminen vähentää vaaraa rakentamisesta alueelle minne on sijoitettu mahdollisesti terveyshaittoja aiheuttavia rakenteita tai jätteitä.
	Ihmisten terveys ja elinolot kohenevat tehostuvan pilaantuneiden maa-alueiden riskinhallinnan ja uusien ohjauskeinojen myötä.
Taloudelliset vaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia kotitalouksien kulutustottumuksiin?	Kierrätyskeskustoiminnan vahvistuessa uudelleenkäytettävien rakennusosien ja -tuotteiden saatavuuden helpottuminen edistää niiden käyttöä pienrakentajien piirissä.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yritysten kustannuksiin ja tuottoihin?	Informaatio-ohjaus ja vapaaehtoiset menettelyt materiaalitehokkuuden lisäämiseksi uudis-, korjaus- ja purkurakentamisen alalla voi vaikuttaa välillisesti myös rakentamisen alan kustannusten pienemiseen.
	Kierrätysraaka-ainemarkkinoille toimitettava hyvälaatuinen materiaali, josta haitalliset aineet on poistettu, tuo yrityksille tuottoa.
	Rakentamisen jätteiden EOW -kriteerien selvittäminen luo pohjaa niiden käyttöönotolle. EOW-kriteerien myötä kierrätyksestä aiheutuvat kustannukset voivat alentua kierrättämiseen liittyvien jätelainsäädännön edellyttämien hallinnollisten menettelyjen jäädessä pois.
	Sekajätteen määrän vähentyminen pienentää jätettä tuottavien yritysten jätemaksuja. Toisaalta merkittävä panostaminen lajitteluun rakennustyömailla saattaa lisätä rakentamisen kustannuksia.

Onko suunnitelmalla vaikutuksia yritysten väliseen kilpailuun ja markkinoiden toimivuuteen?	Yhteiset eurooppalaiset kriteerit kierrätysmateriaalien käytöstä rakentamisessa ja korjaamisessa parantavat kierrätysmarkkinoiden edellytyksiä.
	Julkiset rakennushankinnat toimivat esimerkkinä ja veturina materiaalitehokkuuden nostamisessa hankintakriteeriksi ja täten vahvistetaan markkinoita mm. uusiomateriaalien käytölle rakentamisessa.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia uuden yritystoiminnan aloittamiseen, yritysten kasvumahdollisuuksiin, innovaatioiden syntyyn ja kansainväliseen kilpailukykyyn?	Rakennusmateriaalien kierrätyksen kasvaminen edellyttää uusia yrityksiä tai olemassa olevien yritysten toiminnan laajenemista sekä innovatiivisia ratkaisuja materiaalien hyödyntämiselle.
	Rakennusjätteitä koskevan tiedon keruun ja hallinnan kohentuessa luodaan aiempaa paremmat edellytykset tehdä päätöksiä uuden liiketoiminnan käynnistämisestä.
	Rakennusten suunnitteluvaiheessa käytettävien korjattavuuden-, purettavuuden ja muuntojouston kriteerien myötä voi syntyä uusia innovaatioita.
	Korkean asteen pilottihankkeissa kehitetään alan toimintatapoja ja käynnistetään uutta liiketoimintaa.
Onko suunnitelmalla työllisyysvaikutuksia?	Rakentamisen jätteiden kierrätystoiminnan kasvaessa tarvitaan lisää työvoimaa kierrätystoimialalle. Uhkana tälle on rakentamisen jätteiden vienti maasta kierrätykseen.
	Käyttökelpoisten rakennusosien ja -tuotteiden uudelleenkäyttöön toimittaminen edellyttää tuotteiden kunnan tarkistamista, lajittelua ja muuta esikäsittelytoimintaa, millä on työllistävää vaikutusta.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia julkiseen talouteen?	Monet toimenpiteet edellyttävät valtiolta merkittävää lisäresursointia koulutukseen, tutkimukseen, tiedon hallinnan kehittämiseen ja uusien ohjauskeinojen käyttöönottoon. Toimintaedellytysten parantuessa saattaa kuitenkin syntyä kustannushyötyjä materiaalitehokkuuden lisääntymisen myötä.
	Maa-aineskoordinaattoritoiminnalla kunta voi saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä. Esimerkiksi Helsingin kaupunki on saanut merkittäviä säästöjä luonnonvarojen käytössä sekä kustannuksissa kehittämällä alueellisten tarpeiden pohjalta ylijäämämaiden välivarastointi- ja käsittelyverkostoa sekä hyötykäyttöä. Sähköisten rakennusjäteilmoitusten laaja käyttöönotto tehostaa myös viranomaisten resurssien käyttöä. Suunnitelman toteutuminen voi merkitä kunnille lisäkustannuksia kierrätyskeskustoiminnan kehittämisen myötä.
	Selvitys koskien maa-ainesveron käyttöönottoa voi johtaa veron käyttöönottoon. Aiempien selvitysten mukaan maa-ainesvero kohdistuisi erityisesti julkisiin rakentajiin, jolloin esimerkiksi kunnille aiheutuisi merkittäviä kuluja. Toisaalta valtiolle maa-ainesverosta toisi verotuottoja.
Muut vaikutukset	

Onko suunnitelmalla vaikutuksia viranomaisten toimintaan?	Verkkopohjaisen rakennusjäteilmoituksen käyttöönotto tehostaa myös viranomaisen toimintaa.
	Tietojärjestelmien kehittyminen luo pohjaa suunnittelua ja päätöksentekoa tukevaksi.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia rikosentorjuntaan ja turvallisuuteen?	Parantunut jätetietojen jäljitettävyyys sekä lajittelun kohentuminen vähentävät riskiä laittomien kaatopaikkojen ja jätehuollossa mahdollisten laiminlyöntien syntymiseen.
Edistääkö suunnitelma EU:n kiertotalouspaketin tavoitteita?	Rakennusosien uudelleenkäytön, rakennusten korjaamisen, rakennusmateriaalien kierrätyksen ja kierrätysmateriaalien rakentamiskäytön lisääntyminen mahdollistavat materiaalien pysymisen kierrossa nykyistä pidempään sekä vähentävät neitseellisten luonnonvarojen käyttöä.
	Suunnitelma parantaa Suomen edellytyksiä rakennus- ja purkujätteidien kierrätystavoitteen saavuttamisessa.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin yhteiskunnassa?	Vapaaehtoiset sopimusmenettelyt rakentamisen alalla vahvistavat viranomaisten ja toimialan välistä vuorovaikutusta.

Painopistealue: Biohajoavat jätteet ja ravinteiden kierto	Vaikutuksen sanallinen kuvaus
Ympäristövaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia luonnonvarojen riittävyyteen?	Biohajoavien jätteiden ja niissä olevien ravinteiden tehokkaampi kierrätys vähentää mineraalilannoitteiden tarvetta maataloudessa ja yhdyskunnissa. Erityisesti tutkimus- ja kehitystoiminnan panokset kriittisenä raaka-aineena pidetyn fosforin talteenottoon edistävät kestäväää luonnonvarojen käyttöä.
	Tavoitteen mukainen merkittävä ruokahävikin vähentyminen vaikuttaa luonnonvarojen käyttöä vähentävästi. Informatiivinen ohjaus ruokahävikin vähentämiseksi ei välttämättä riitä saamaan aikaan merkittäviä muutoksia.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia päästöjen ja jätteiden määrään, laatuun ja käsittelyyn?	Suunnitelman toteutumisen myötä edellytykset biohajoavien jätteiden talteensaannin tehostumiseksi, laadun parantamiseksi ja käsittelytapojen kehittymiseksi kohenevat. Jätteen synnyn ehkäisyn ja ruokahävikin vähentämisen onnistumisesta riippuen biojättemäärät voivat lisääntyä tai vähentyä.
	Biojätteiden syntypaikkalajittelu tekee jäljelle jäävästä sekajätteestä helpommin lajiteltavaa ja paremmin soveltuvaa kierrätykseen.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia energian käyttöön?	Jäteperäisten biopolttoaineiden tuotannon kasvu vaikuttaa myönteisesti kansallisen energiatuotannon kestäväyyteen.
	Ruokahävikin väheneminen vähentää välillisesti alkutuotannossa sekä ruoan valmistuksessa tarvittavan energian kulutusta.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia haitallisten aineiden hallintaan ja materiaalikiertojen laatuun?	Toimet yhdyskuntajätevesien puhdistamolietteen laadun parantamiseksi sekä kierrätyslannoitevalmisteiden kehittämiseksi ja riskien tunnistamiseksi tähtäävät haitallisten aineiden poistamiseen kierrosta.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ravinteiden talteenottoon ja kiertoon?	Suunnitelma lisää toteutuessaan biohajoavissa jätteissä sekä yhdyskuntajätevesilietteissä olevien ravinteiden talteenottoa ja kiertoa.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ilmastonmuutokseen?	Biohajoavien jätteiden synnyn ehkäisy ja toimet ruokahävikin vähentämiseksi ovat tehokasta ilmastonmuutoksen ehkäisyä.
	Siirtyminen hallitumpiin biologisiin käsittelymenetelmiin (aumakomposteista biokaasulaitoksiin) vähentää jätehuollon negatiivisia ilmastovaikutuksia.
	Orgaanisen jätteen kaatopaikkasijoituksen toimivuuden selvittäminen ja mahdollisten lisätoimien suuntaaminen orgaanisen jätteen kierrätyksen edistämiseksi vähentävät edelleen kaatopaikkakaasun muodostumista kaatopaikoilta ja hillitsevät ilmastonmuutosta.

Onko suunnitelmalla vaikutuksia tuotteiden valmistukseen ja kulutuskäyttäytymiseen?	Suunnitelman toimeenpanon myötä ruokahävikin vähentämistoimia kohdistuu myös alkutuotantoon ja elintarviketeollisuuteen, joissa ruoka-aineita ja elintarvikkeita valmistetaan.
	Neuvonnan, viestinnän ja opetuksen tehostaminen ruokahävikin vähentämiseksi lisää kuluttajien tietoisuutta ruokahävikin aiheuttamista ongelmista. Tämä ohjaa kuluttajia ottamaan asian huomioon käyttäytymisessään ja mitoittamaan ruokaostoksensa tarkemmin hävikin minimoimiseksi. Esimerkiksi tähderuokakokeilun tyyppisten toimintamallien ja sovellusten käytön helppous auttavat kansalaisia vähentämään ruokahävikkiä.
	Ruokasektorilla käyttöön otettava materiaalitehokkuussitoumus saattaa vaikuttaa ruokatuotteiden valmistusketjun prosesseihin vähemmän luonnonvaroja kuluttavaksi.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön?	Suunnitelman toteutuessa biohajoaville jätteille tarvitaan lisäkäsittelykapasiteettia. Uusien biohajoavien jätteiden käsittelylaitosten sijoittaminen vaikuttaa maankäyttöön.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ihmisten terveyteen ja elinympäristöön?	Haitallisten aineiden parempi hallinta vaikuttaa myönteisesti elinympäristön laatuun sekä ihmisten terveyteen. Biologisten käsittelymenetelmien kehittyessä ja uusien laitosten rakentuessa ihmisten terveyteen kohdistuvat mahdolliset haitat, kuten kompostiaumojen kääntelyn yhteydestä leviävä pöly ja mikrobit, vähenevät.
	Toimenpiteillä vähennetään haitallisten aineiden kertymistä maaperään.
Taloudelliset vaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia kotitalouksien kulutustottumuksiin?	Ruokahävikkiä edistävät toimenpiteet kotitalouksissa johtavat uusiin käyttäytymismalleihin. Suunnitelmalla on myös vaikutusta kotitalouksien biojätteen lajittelun tehostamiseen.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yritysten kustannuksiin ja tuottoihin?	Ruokahävikki merkitsee kustannuksia ruokaketjun eri vaiheissa. Ruokasektorin ruokahävikkiä vähentävän sitoumuksen myötä voidaan saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä. Koko elintarvikealalla saavutettavien kustannussäästöjen suuruuteen vaikuttaa sitoumukseen osallistuvien toimijoiden määrä.
	Biojätteen lajittelun tehostaminen kaupoissa ja ruokapalveluissa saattaa lisätä aluksi jätehuollon kustannuksia. Ympäristömerkin käyttöönotto vähittäiskaupoissa lisää kaupan kustannuksia.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yritysten väliseen kilpailuun ja markkinoiden toimivuuteen?	Käsiteltävistä biojätevirroista saattaa tulla kilpailua biokaasulaitosten välillä.

	Tehostuneen lajittelun ja keräyksen johdosta syntyy enemmän käsiteltävää biohajoavaa jätettä ja tämä lisää yritystoimintaa.
	Kierrätyslannoitteisiin kohdistuvat julkiset hankinnat vahvistavat kierrätysmarkkinoita ja liiketoimintaympäristöä.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia uuden yritystoiminnan aloittamiseen, yritysten kasvumahdollisuuksiin, innovaatioiden syntyyn ja kansainväliseen kilpailukykyyn?	Suunnitelman antama signaali ruokahävikin vähentämisen tärkeydestä, lisääntynyt tieto ja ympäristötietoisuus mahdollistavat ja vahvistavat ruokahävikkiä edistävien yritysinnovaatioiden syntymistä.
	Ruokahävikin vähentäminen ketjun eri vaiheissa merkitsee uusia haasteita ja mahdollisuuksia biohajoavia jätevirtoja kerääville sekä käsitteleville yrityksille. Erityisesti fosforin talteenotto lietteestä sisältää innovaatiopotentiaalia.
	Lisääntynyt tieto, uudet ohjauskeinot sekä toimintamallit (esimerkiksi räätälöidyt ravinteiden tarjoamismallit ja kierrätyslannoitevalmisteiden vapaaehtoinen laatujärjestelmä) vaikuttavat suotuisasti maatilojen mahdollisuuksiin ryhtyä käyttämään kierrätyslannoitteita.
	Erilliskerätyn biohajoavan jätteen lisääntyminen luo parempia edellytyksiä kehittää biohajoavasta jätteestä korkeamman jalostusasteen kierrätystuotteita.
Onko suunnitelmalla työllisyysvaikutuksia?	Uusien käsittelylaitosten perustaminen sekä biohajoavien jätteiden keräys-, esikäsittely- ja käsittely lisäävät työllisyyttä.
	Uudet konseptit (räätälöidyt ravinteiden tarjoamismallit) lannoitevalmisteena käytettävien sivutuotteiden/lannoitevalmisteiden hyödyntämismahdollisuuksien lisäämiseksi voivat tarjota alan konsulteille uutta tehtäväkenttää.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia julkiseen talouteen?	Monet toimet edellyttävät toteutuakseen valtion rahoitusta ja resursseja. Toisaalta merkittävät ruokahävikin vähentämisestä koituvat kustannussäästöt heijastuvat lopulta myös julkiseen talouteen.
	Ruokahävikin väheneminen julkisissa ruokapalveluissa edistää toiminnan kannattavuutta ja säästää julkisia varoja.
Muut vaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia viranomaisten toimintaan?	Uudet maatalouden ohjauskeinot, esimerkiksi tuet kierrätyslannoitteiden käyttöön liittyen, saattavat aluksi lisätä viranomaisten työtä.
	Uudet käsittelylaitokset tarvitsevat lupakäsittelyä.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia rikosentorjuntaan ja turvallisuuteen?	Ei merkittävää vaikutusta.

Edistääkö suunnitelma EU:n kiertotalouspaketin tavoitteita?	Suunnitelma edistää merkittävästi EU:n kiertotalouspaketin tavoitteita. EU:n kiertotalouspaketin fokuksena ovat mm. ruokahävikin vähentäminen sekä tehokkaammat ravinnekierrot. Suunnitelman toimenpiteet vievät myös kohti yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteen saavuttamista.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin yhteiskunnassa?	Lisäämällä kansalaisten tiedon tasoa koulutuksen, neuvonnan ja kokeilujen myötä vahvistetaan heidän vaikuttamismahdollisuuksiaan. Myös asukkaiden osallistumismahdollisuudet paranevat biojätteen lajitteluvalmiuksien ja mahdollisuuksien kasvaessa.

Painopistealue: Yhdyskuntajätteet	Vaikutuksen sanallinen kuvaus
Ympäristövaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia luonnonvarojen riittävyyteen?	Palvelut tuotteen ostamisen sijaan, jakamistalous sekä uudelleenkäyttö vähentävät painetta lisätä neitseellisten luonnonvarojen käyttöä. Kierrättämällä jättemateriaaleja uusien tuotteiden raaka-aineiksi korvataan neitseellisiä luonnonvaroja. Suunnitelman toimet eivät välttämättä ole riittävän vahvoja aikaansaamaan merkittäviä muutoksia. Tarvitaan siten muitakin politiikkatoimia edistämään tavoitetta.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia päästöjen ja jätteiden määrään, laatuun ja käsittelyyn?	Jätettä muodostuu vähemmän korjaustoiminnan ja yhteiskäytön lisääntyessä. Kansalaisten ympäristötietoisuuden kohentuessa jätettä tuottavista toiminnoista luovutaan ja lajittelua lisätään. Kierrätys vahvistuu merkittävästi. Kierrätystä merkittävästi lisäävät toimenpiteet vähentävät polttoon ohjattavan sekajätteen määrää. Yhdyskuntajätteen kierrätyksen lisääntyminen merkitsee jätevoimaloille tarvetta etsiä uusia jätepolttoainevirtoja.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia energian käyttöön?	Lisääntyvät jätteen keräys ja kuljetus, esikäsittely sekä kierrätys tarvitsevat energiaa. Toisaalta energiaa säästyy kun ei tarvitse ottaa käyttöön ja jalostaa neitseellisiä raaka-aineita.
	Kierrätyksen kasvaessa yhdyskuntajäteperäinen poltettava sekajäte vähenee. Tämä merkitsee muiden jätevirtojen ohjaamista jätevoimalaitoksiin.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia haitallisten aineiden hallintaan ja materiaalikiertojen laatuun?	Syntypaikkalajittelun lisääntyminen tehostaa vaarallisten jätteiden talteensaamista. Tämä parantaa materiaalikiertojen laatua.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ravinteiden talteenottoon ja kiertoon?	Ks. Biohajoavia jätteitä koskeva vastaava kohta.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ilmastonmuutokseen?	Jätteen synnyn ehkäisyn toimet hillitsevät ilmastonmuutosta.
	Hyötyjätteiden erilliskeräyksen laajentuessa jätteenkuljetuksen negatiiviset ilmastovaikutukset lisääntyvät. Toisaalta lisääntyvä kierrätys vähentää ilmastonmuutosvaikutuksia, mikäli neitseellisiä luonnonvaroja korvataan ja kierrätys kuluttaa vähemmän energiaa kuin neitseellisten luonnonvarojen prosessointi. Jätelaitosten teettämässä LCA-tarkasteluissa on havaittu merkittäviä eroja hyötyjaekohtaisesti siinä miten laajalle alueelle keräystä kannattaa ympäristövaikutusten näkökulmasta laajentaa. Järjestelmiä kehitettäessä kokonaisuuksien tarkastelu ja optimointi LCA-pohjaisesti on tärkeää.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia tuotteiden valmistukseen ja kulutuskäyttämiseen?	Jakamistalouden, yhteiskäytön yms. toimintamallien edellytysten parantuminen lisää niiden käyttöä.

	Suunnitelman toimenpiteet parantavat kierrätysraaka-aineiden käytön edellytyksiä tuotteiden valmistuksessa.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön?	Uusien käsittelylaitosten rakentaminen sekä mahdolliset uudet jätekeräyspisteet edellyttävät niille varattuja ja kaavoitettuja alueita.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ihmisten terveyteen ja elinympäristöön?	Suunnitelma vaikuttaa välillisesti ihmisten terveyttä ja elinympäristöä kohentavasti.
	Maa-alueiden roskaantumista koskeva selvitys parantaa mahdollisuuksia kohdentaa ohjauskeinoja ja siten välillisesti vähentää roskaantumista ja lisää elinympäristön viihtyvyyttä.
Taloudelliset vaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia kotitalouksien kulutustottumuksiin tai kulutusmenoihin?	Alempi ALV-kanta tietyille kotitaloustuotteiden korjauspalveluille kannustaa kansalaisia korjauttamaan tavaroita uuden ostamisen sijaan.
	Kierrätyksen tason merkittävä nostaminen johtaa kotitalouksien jätehuoltokustannusten kasvuun.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yritysten kustannuksiin ja tuottoihin?	Alempi ALV-kanta tietyille kotitaloustuotteiden korjauspalveluille vähentää korjauspalveluyritysten verotusta.
	Pakkausten tuottajille aiheutuu lisäkustannuksia, mikäli tuottajavastuujärjestelmän puitteissa ryhdytään aiempaa laajempiin toimiin esimerkiksi uudelleenkäytön kehittämiseksi sekä kierrätyksen tehostamiseksi.
	Kierrätysvaatimusten tiukentuessa jätteen tuottajien jätehuoltokustannukset saattavat nousta.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yritysten väliseen kilpailuun ja markkinoiden toimivuuteen?	Kierrätystason nostamisen toimenpiteet edellyttävät kuntien, jätehuoltoyritysten ja tuottajayhteisöjen välistä tiivistä yhteistyötä. Kilpailua kierrätettävistä jätevirroista saattaa syntyä erityisesti ei-kuntavastuullisen yhdyskuntajätteen osalta. Jätevoimalat menettävät kierrätykselle poltettavaa sekajätettä ja joutuvat etsimään markkinoilta muita jäteperäisiä polttoaineita.
	Muovinkeräyksen kasvattaminen saattaa aiheuttaa haasteita kierrätysmateriaalimarkkinoilla, jos kysyntä ei olekaan riittävää.
	Kierrätysmateriaalien markkinat voimistuvat muun muassa julkisten hankintojen ohjaamina.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia uuden yritystoiminnan aloittamiseen, yritysten kasvumahdollisuuksiin, innovaatioiden syntyyn ja kansainväliseen kilpailukykyyn?	Toimien toteutuminen mahdollistaa kiertotalouden ympärille syntyvien uusien liiketoimintakonseptien syntymistä. Kierrätystä varten tarvitaan uutta käsittelykapasiteettia (mädätyslaitoksia, muovin kierrätyslaitoksia). Tämä voi synnyttää jätehuollon innovaatioita sekä uutta jätteen kuljetus- sekä kierrätysliiketoimintaa.
	Tutkimus, kokeilut ja kehityshankkeet jakamis- ja vuokraustoiminnan, uudelleenkäytön ja kierrättämisen lisäämiseksi tuovat puuttuvaa tietoa uuden

	yritystoiminnan käynnistämisen tueksi.
Onko suunnitelmalla työllisyysvaikutuksia?	Jätteen lajittelua tehostavien ohjauskeinojen käyttöönoton myötä jätteen keräys-, kuljetus-, esikäsittely- ja kierrätystoiminnan kasvaessa tarvitaan myös lisää työvoimaa. Myös laitosten rakennusvaihe lisää työpaikkojen tarvetta.
	Kokeilut uusien jakamis- ja vuokraustoiminnan, uudelleenkäyttö- ja kierrätyspalvelujen kehittämiseksi saattavat johtaa uuden liiketoiminnan syntymiseen ja sitä kautta vahvistaa työllisyyttä.
	Korjauspalveluiden alemmalla ALV-kannalla on korjauspalveluja tarjoavien yritysten toimintaan taloudellisesti suotuisa vaikutus. Tämä saattaa heijastua myös työvoiman käyttöön.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia julkiseen talouteen?	Verotukseen liittyvät muutokset kuten esimerkiksi ALV-kannan alentaminen vähentää verotuloja.
	Tutkimuksen ja valistuksen toteuttaminen edellyttävät resursseja. Toisaalta niiden ansiosta voi syntyä kustannussäästöjä esimerkiksi materiaalien tehokkaalla käytöllä.
	Erilliskeräyksen tehostaminen joko resursoimalla lisää neuvontaan tai laajentamalla erilliskeräystä uusille kiinteistöille vaikuttaa kuntien kustannuksia lisäävästi. Osallistumalla tuottajanvastuunalaisten pakkausjätteiden keräykseen kunnat vähentävät samanaikaisesti sekajätteen määrää omista polttolaitoksistaan.
	Jakamistalouden taloudellisten vaikutusten merkityksestä ei ole tarkkaa tietoa.
Muut vaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia viranomaisten toimintaan?	Uusien käsittelylaitosten edellyttämät hallinnolliset menettelyt lisäävät viranomaisten työtä.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia rikosentorjuntaan ja turvallisuuteen?	Ei merkittävää vaikutusta.
Edistääkö suunnitelma EU:n kiertotalouspaketin tavoitteita?	Suunnitelma edistää toteutuessaan merkittävästi EU:n kiertotalouspaketin tavoitteita. Yhdyskuntajätteille on esitetty EU:n kiertotalouspaketin yhteydessä nykyistä tasoa tiukempia kierrätystavoitteita. Jättesuunnitelman toimenpiteet vievät osaltaan kohti näitä tavoitteita.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin yhteiskunnassa?	Tiedon ja tietoisuuden lisääntyessä jätteen synnyn ehkäisyn ja kierrätyksen mahdollisuuksista myös osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kohenevat.

Painopistealue: Sähkö- ja elektroniikkalaitteet ja -laiteromu	Vaikutuksen sanallinen kuvaus
Ympäristövaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia luonnonvarojen riittävyyteen?	Suunnitelma parantaa toteutuessaan SE-laitteissa käytettyjen kriittisten raaka-aineiden kuten harvinaisten maametallien kierrätyksen edellytyksiä, eikä niitä tarvitse ottaa neitseellisenä maaperästä.
	Laitteiden uudelleen- ja yhteiskäytön edistäminen vähentää tarvetta tuottaa uusia laitteita ja siten neitseellisten luonnonvarojen käyttöä. Toimien vaikuttavuutta horjuttaa SE-laitteiden kiihtyväätahtainen myynti, kehittyvä teknologia ja uudet tuotteet sekä kuluttajien tahto ostaa viimeisimmän teknologian mukaisia laitteita.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia päästöjen ja jätteiden määrään, laatuun ja käsittelyyn?	Suunnitelman mukaiset toimet vahvistavat uudelleenkäytön edellytyksiä. Uudelleenkäytön vahvistuminen vaikuttaa SER:n määrää vähentävästi.
	Suunnitelman toimeenpanon myötä panostetaan uusien tehokkaampien raaka-aineiden hyödyntämisprosessien ja tehokkaamman talteenoton teknologian kehittämiseen. Tällä on vaikutuksia SER:n käsittelytapoihin.
	Tehostetun tiedotuksen ansiosta kotitaloudet eivät laita SER:a sekajätteen joukkoon, mikä yhtäältä parantaa sekajätteen laatua ja toisaalta kasvattaa talteen saatavan SER:n määrää.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia energian käyttöön?	Lisääntyvä kierrätys tarvitsee myös energiaa. Toisaalta kierrätys tuottaa teollisuuteen raaka-aineita, joilla korvataan neitseellisten raaka-aineiden tuotantoa, kaivannaistoiminnasta alkaen säästään tähän kuluva energiaa.
	Uudet laitteet ovat yleensä energiatehokkaita. Laitteiden käyttöiän pidentäminen merkitsee, että käytössä olevien laitteiden energiatehokkuus saattaa olla heikompi. Toisaalta energiaa on säästynyt uusien laitteiden valmistuksen osalta.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia haitallisten aineiden hallintaan ja materiaalikiertojen laatuun?	SER sisältää monenlaisia haitallisia aineita, kuten esimerkiksi palonestoaineita. Paremmalla tuotetietoudella sekä tunnistus- ja erottelutekniikalla haitalliset aineet on mahdollista erottaa kierrätykseen päätyvistä jätevirroista ja siten parantaa merkittävästi materiaalikiertojen laatua.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ravinteiden talteenottoon ja kiertoon?	Ei ole vaikutusta.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ilmastonmuutokseen?	Uudelleen- ja yhteiskäytön vahvistuminen, olemassa olevan laitekannan käyttötehon lisääminen, kierrätysmateriaalien talteenotto ja käyttö neitseellisten raaka-aineiden sijaan vaikuttavat kaikki ilmastonmuutosta kiihdyttäviä päästöjä vähentävästi.

Onko suunnitelmalla vaikutuksia tuotteiden valmistukseen ja kulutuskäyttämiseen?	Tuotteissa olevat tiedot niiden sisältämistä materiaaleista ovat edellytys materiaalikiertojen puhdistumiselle.
	Uudelleenkäytön ja yhteiskäytön edellytysten parantaminen (korjaustoiminnan edistäminen, lainaus-, vuokraus-, leasingtoiminnan kehittäminen) tekee kuluttajille helpommaksi valita kestävä kulutustapa. Tämä voi edistää kulutuskäyttämisen muutosta myös muiden kuin SER-laitteiden osalta.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön?	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia ihmisten terveyteen ja elinympäristöön?	Materiaalikiertojen puhdistumisen myötä ihmiset ja ympäristö altistuvat haitallisille aineille vähemmän. Valvonnan tehostumisen myötä SER:n päätyminen laittomien siirtojen välityksellä kolmansiin maihin epäasialliseen käsittelyyn vaikuttaa myönteisesti paikallisten ihmisten elinympäristöön ja terveyteen.
Taloudelliset vaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia kotitalouksien kulutustottumuksiin?	Tiedon ja ymmärryksen lisääntyessä kuluttajat kiinnittävät huomiota enenevässä määrin kestäviin laitehankintoihin sekä laitteiden korjausmahdollisuuksiin. Tehostetun tiedotuksen ansiosta kotitaloudet eivät laita SER:a sekajätteen joukkoon.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yritysten kustannuksiin ja tuottoihin?	Uusien talteenottoteknologioiden yleistymisen saattaa merkitä haasteita perinteiselle SER:n esikäsitteily- ja kierrätysliiketoiminnalle. Toisaalta niiden mahdollisuutena on muokata toimintaansa tätä tukevaksi. SER-virrat eivät ole nykyisen kehityskulun mukaan vähenemässä.
	Tuottajien kustannukset saattavat nousta, mikäli suunnitelman toimien myötä järjestelmään kertyy merkittävästi enemmän SER:ä.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia yritysten väliseen kilpailuun ja markkinoiden toimivuuteen?	Kriittisten raaka-aineiden talteenotto vähentää EU-tasolla riippuvaisuutta tiettyjen harvinaisten materiaalien tuonnista. Toteutuessaan suunnitelma vahvistaa osaltaan EU:n sisäisiä kierrätysraaka-ainemarkkinoita.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia uuden yritystoiminnan aloittamiseen, yritysten kasvumahdollisuuksiin, innovaatioiden syntyyn ja kansainväliseen kilpailukykyyn?	Kriittisten raaka-aineiden talteenottomenetelmien kehittyessä on mahdollisuus uusiin innovaatioihin, uuteen yritystoimintaan ja sitä kautta myös kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistumiseen.
	Tutkimustiedon lisääntyminen SE-laitteiden uudelleenkäyttö- ja SER:n kierrätysmahdollisuuksista vahvistaa yritysten edellytyksiä perustaa uutta liiketoimintaa sekä tehdä investointeja.

Onko suunnitelmalla työllisyysvaikutuksia?	Valmistelu uudelleenkäyttöön (toimintakunnon tarkistus sekä korjaus) on työvoimavaltaista toimintaa. Suunnitelma vahvistaa toteutuessaan uudelleenkäytön asemaa ja siten välillisesti vaikuttaa myönteisellä tavalla myös työllisyyteen.
	Uudet talteenottoteknologiat korvaavat osittain perinteisiä erottelumenetelmiä, jotka ovat perustuneet enemmän ihmistyövoimaan. Toisaalta SER-määrien lisääntyessä tarvitaan nykyistä enemmän kuljetus- ja käsittelykapasiteettia sekä työvoimaa jätehuoltotehtäviin.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia julkiseen talouteen?	SE-laitteiden viennin valvonnan tehostaminen edellyttää lisäresursseja. Harmaan talouden torjuminen vahvistaa julkista taloutta.
	Useat toimet kuten valvonnan tehostaminen, tutkimustoimintaan panostaminen, tuottajavastuujärjestelmän seuranta ja kehittäminen lisäävät valtiolle kohdistuvia kustannuksia. Näiden toimien myötä saattaa kuitenkin syntyä myöhemmin kustannussäästöjä.
Muut vaikutukset	
Onko suunnitelmalla vaikutuksia viranomaisten toimintaan?	Uudelleenkäytön vahvistaminen lisää Pirkanmaan ELY-keskuksen, tuottajayhteisöjen sekä uudelleenkäyttöä edistävien tahojen välistä yhteistoimintaa. Käytettyjen SE-laitteiden maastaviennin valvonnan tehostaminen lisää ja edellyttää valvovien viranomaisten; SYKEN, ELYjen, kuntien, Tullin ja poliisin välistä yhteistyötä.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia rikosentorjuntaan ja turvallisuuteen?	Suunnitelma tehostaa käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden viennin valvontaa ja ehkäisee laittomia vientejä sekä harmaata taloutta.
Edistääkö suunnitelma EU:n kiertotalouspaketin tavoitteita?	Suunnitelma edistää toteutuessaan merkittävästi EU:n kiertotalouspaketin tavoitteita.
Onko suunnitelmalla vaikutuksia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin yhteiskunnassa?	Kansalaisten tiedon lisääntyessä laitteiden käyttöiästä, korjausmahdollisuuksista sekä takuuajoista voi kestäväen kuluttamisen ajatusmalli laajentua aiempaa suuremmalle osalle väestöä.